

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **A. L.**, zastoupen Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 8. 2004, č. j. 64 Az 20/2004 - 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 13. 1. 2004, č. j. OAM-6549/VL-20-04-2003. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného je vydáno v souladu se zákonem, neboť stěžovatel nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně

namítá, že žalovaný mu měl azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu udělit, neboť stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do finančních potíží; věřitelé jeho matky po něm požadovali zaplacení jejího dluhu. Věřitelé k vymáhání pohledávky použili „osob ze zločineckých struktur“ a stěžovatel tak byl ohrožen na zdraví a životě. Pokud hledal ochranu u státních orgánů, zjistil, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur a nemohl se tak domoci ochrany své osoby. Proto vycestoval ze země a požádal o azyl. Stěžovatel se domnívá, že patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a těmito strukturami je pronásledován, přičemž stát toto pronásledování toleruje. Stěžovatel dále poukazuje na čl. 65 metodické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka a domnívá se, že jeho potíže lze podřadit pod pojem pronásledování podle citovaného článku. Rovněž namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, když nevzal v úvahu, že žalobce jako účastník řízení o azylu má jen velice omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi; navíc rozhodnutí žalovaného není v souladu s § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) dostatečně zdůvodněno. Skutkový stav tak byl nedostatečně zjištěn a krajský soud tuto skutečnost ponechal zcela bez povšimnutí. Nakonec stěžovatel nesouhlasí se způsobem, jakým se krajský soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Stěžovateli totiž hrozí při návratu na Ukrajinu nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení ze strany státních orgánů. Poté co státní orgány zjistí, že v České republice požádal o azyl, bude stěžovatel podroben perzekuci a administrativní šikaně. Domnívá se tak, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, kterými se žalovaný ani krajský soud ve svých rozhodnutích vůbec nezabývaly. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem a odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel namítá jednak nedostatek skutkových zjištění, a to správním orgánem i soudem, porušení zákona při zjišťování skutečného stavu [§ 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.] a nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, když jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

K tomu ze správního spisu vyplynulo, že dne 17. 12. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, kterou odůvodnil tím, že si na Ukrajině jeho matka zřejmě půjčila peníze a věřitelé nyní vymáhají vrácení dluhu po něm, neboť matka se zdržuje na neznámém místě. Věřitelé stěžovateli vyhrožují tím, že ho zabijí a prodají jeho orgány. Proto se stěžovatel skrýval u známých a kamarádů a v listopadu 2003 odjel ze země. Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu stěžovatel potvrdil, že jediným důvodem, proč z Ukrajiny odjel, byla obava z věřitelů jeho matky, tuto situaci se na Ukrajině vůbec nepokoušel řešit (neobrátil se o pomoc ani na policii ani na jiné státní orgány či nevládní organizace) a odjel do České republiky. Rovněž uvedl, že se státními orgány na Ukrajině žádné potíže neměl. Žalovaný pak žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Správní orgán není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Namítá-li stěžovatel, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný dostatečným způsobem zjistil skutečný stav věci a to jak z výpovědi stěžovatele při pohovoru tak ze samotné žádosti o azyl. Dle názoru Nejvyššího správního soudu jsou tato zjištění žalovaného dostatečná pro to, aby v dané věci mohl rozhodnout. Jak je již výše uvedeno, je povinností žadatele o azyl tvrdit skutečnosti, na základě nichž mu má být azyl udělen. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. Pokud stěžovatel v žádosti o udělení azylu ani v pohovoru žádné azylově relevantní důvody neuvedl, a naopak opakovaně sděloval, že se obává jen soukromých osob a že o pomoc na Ukrajině nepožádal, nemohl žalovaný postupovat jinak, než že jeho žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť potíže se soukromými osobami nejsou zásadně důvodem pro udělení azylu. Takovým důvodem by mohly být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout. V daném případě tomu však nebylo, neboť stěžovatel se k příslušným státním orgánům o pomoc vůbec neobrátil. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel rovněž namítá, že krajský soud pochybil, když nedostatečným způsobem přezkoumal rozhodnutí žalovaného a správní řízení jemu předcházející. K tomu Nejvyšší

správní soud uvádí, že krajský soud přezkoumává napadené správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Soud se tak v řízení o žalobě může zabývat pouze důvody, které byly uvedeny v žalobě, případně uplatněny ve správním řízení. V dané věci stěžovatel v žalobě pouze namítal, že s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí a žádá jeho zrušení, k důvodům odkázal na svoje výpovědi u pohovorů před správním orgánem. Krajský soud tak rozhodnutí žalovaného přezkoumal v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. a stěžovatelem implicitně zmíněnou nezákonnost neshledal; svoje rozhodnutí také dostatečným způsobem odůvodnil. Za této situace nebyl postup soudu v rozporu se zákonem a nedošlo k naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nakonec stěžovatel namítá nezákonnost rozhodnutí soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Výslovně tvrdí, že v jeho případě měl být naplněn důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a že žalovaný měl rozhodnout o překážce vycestování podle § 91 zákon o azylu.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel se domnívá, že patří do sociální skupiny „nečlenů zločineckých struktur“ a s ohledem na to, mu měl být azyl udělen. S tímto jeho tvrzením nemůže Nejvyšší správní soud souhlasit, neboť jak konstatoval ve svém rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, uveřejněno pod číslem 364/2004 Sb. NSS, *„určitá sociální skupina“ ve smyslu § 12 zákona o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří.* Uvedená definice tak na stěžovatelem zmíněnou situaci vůbec nedopadá. V rozsudku ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 - 49, uveřejněno pod č. 401/2004 Sb. NSS, pak navíc zdejší soud vyslovil, že tzv. *„nečleny zločineckých struktur“ nelze považovat za sociální skupinu (§ 12 zákona o azylu).*

Stěžovatel dále namítá, že jeho pronásledování spadá pod čl. 65 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka (dále též „Příručka“). Podle stěžovatelem citovaného článku Příručky se pronásledování za normálních okolností týká kroků, které podnikají úřady nějaké země. Může však také vycházet od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země. Jako typický příklad může sloužit náboženská nesnášenlivost, rovnající se pronásledování, v zemi jinak světové, kde početné skupiny obyvatelstva nerespektují náboženskou víru svých bližních. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá závažné diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je úřady vědomě tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. V daném případě však stěžovatel nemá problémy s početnou skupinou obyvatelstva, nýbrž s věřitelem a to proto, že mu jeho matka dluží peníze. Navíc není splněna podmínka, že úřady páchání diskriminačních činů vědomě tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu, neboť stěžovatel vůbec o ochranu příslušné úřady nepožádal a ty o ní tak nebyly zpraveny. Jeho potíže s věřitelem tedy nelze podřadit ani pod pronásledování ve smyslu čl. 65 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka.

Pokud jde o námitku stěžovatele týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, tak je třeba poukázat na § 104 odst. 4 s. ř. s., podle kterého je kasační stížnost nepřipustná opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl. Tento důvod stěžovatel v řízení o žalobě nenamítal, ačkoli tak učinit mohl a kasační stížnost je v této části nepřipustná. Jen pro úplnost odkazuje Nejvyšší správní soud na svoje rozhodnutí ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, uveřejněno pod č. 409/2004 Sb. NSS, kde soud uvedl, že *rozhodne-li Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona*. Naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebylo zjištěno.

Co se týče námitky stěžovatele týkající se perzekuce ze strany státních orgánů, které by byl v případě návratu na Ukrajinu vystaven, tak zdejšímu soudu je z úřední činnosti známo, že neúspěšní žadatelé o azyl v České republice nejsou po návratu na Ukrajinu nijak postihováni.

Žádný ze stěžovatelem uváděných důvodů kasační stížnosti tak nebyl shledán, proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a zamítl ji (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu